

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך יסודי
המחלקה לחינוך לחיים בחברה

מרכז יצחק רבין
The Yitzhak Rabin Center

20 שנה אחרי...

מקום לכל הדעות

צוות כתיבה: **אורית צאירי**, ממונה על החינוך החברתי ערכי, אגף א' לחינוך יסודי
אירית בראל, מדריכה ארצית לחינוך חברתי ערכי, אגף א' לחינוך יסודי

בשנת הלימודים ה'תשע"ו, נציין עשרים שנים להירצחו של ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין ז"ל. על-פי "חוק יום הזיכרון ליצחק רבין ה'תשנ"ז, 1997", מציינים את יום הזיכרון הממלכתי ליצחק רבין ב"ב בשוון. השנה יחול יום זה ביום ראשון, 25 באוקטובר, 2015.

יום הזיכרון ליצחק רבין מזמן דיון ברצח ובהשפעותיו על החברה הישראלית. השיח החברתי-ערכי בבתי הספר יתמקד באתגר שבשמירה על שיח מכבד בעת מחלוקת, בחופש הביטוי ובגבולותיו ובבחינת סוגיות הקשורות לפלורליזם, לסובלנות, למנהיגות ולאחריות. חשוב להתאים את תוכני השיח לגיל הלומדים, אגב בירור ערכים ומסרים חברתיים-ערכיים והרלוונטיות שלהם לחיי היומיום בכיתה, בבית הספר, בחברה ובמדינה.

המהלך שלהלן מיועד לחדרי מורים והוא מאפשר בחינה של הזיכרון האישי והקולקטיבי ביחס לרצח, עיבוד חוויות ורגשות ובחינת דילמות ערכיות לאחר התבוננות בכרזות. הכרזות נכללות בערכה שפיתחו והפיקו מרכז רבין ומשרד החינוך. הערכה נשלחה לבתי הספר לקראת ציון עשרים שנים לרצח. מטרת הכרזות היא לעורר שיח על אודות דיאלוג וגבולותיו, על אודות הדרכים להתמודדות עם מחלוקות ועל אודות הסכנות הטמונות בנקיטת אלימות.

לאחר ההתנסות בפעילות שהלן, הצוות החינוכי יגדיר את התכנים, הערכים, המסרים המרכזיים והכרזות שישולבו בלמידה ובהתנסות בכיתות, בהתאם לגיל הלומדים.

מהלך הפעילות במליאה

בחדר יוצגו ארבע הכרזות הנכללות בערכה. המשתתפים יסתובבו בחדר וישבו ליד כרזה המעוררת בהם רגש, מחשבה, שאלה בהתייחס לרצח. אפשר שכל משתתף יכתוב את הדברים בכרטיס אישי שיחולק למשתתפים.

בקבוצות

חברי הקבוצה ישתפו בסיבות לבחירה בכרזה: רגש, מחשבה, שאלה, דילמה, זיכרון שהכיתוב, הצבעים, האיורים עוררו בהם; מסר שהתחברו אליו; ערכים שחשובים להם וכד'.

נקודות לדיון בקבוצה:

1. העלאת רגשות, מחשבות, זיכרונות אישיים הקשורים לרצח ולמשמעויותיו עבוד הפרט ועבור החברה הישראלית.
2. ציון ערכים ומסרים מרכזיים הנדרשים מהחברה הישראלית לקידום סובלנות, שיח מכבד ומתן מקום לדעות שונות גם בנושאים העלולים לפלג את החברה.

חברי הקבוצה יוסיפו לכרזה או ידגישו בה ערכים ומסרים שחשובים להם (אפשר להוסיף לכרזה צבע, תבליט, כיתוב, תמונה).

במליאה

כל קבוצה תציג את יצירתה, את המסר שביקשה להעביר ואת הערכים המרכזיים שציינה.

נקודות לדיון:

1. מהי המשימה העיקרית העומדת בפני החברה הישראלית בהתייחס לרב – תרבותיות, לסובלנות ולנושאים שבמחלוקת?
2. כיצד נוכל, כאנשי חינוך, לסייע במשימה זו? כיצד סיוע זה יבוא לידי ביטוי בפעולות ההוראה והחינוך (בשעת חינוך, בתחומי הדעת, בהפסקות, באירועים עם הקהילה, בהקשר של ימים מיוחדים בלוח השנה, במסגרות לשיתוף בדעות – שיח ושיג, בימות דיון, מעגלי שיח, מפגשים בגובה העיניים וכו')?

חומר למחשבה

1. החליטו כיצד תציינו את יום הזיכרון העשרים בכיתות ובבית הספר וכיצד תקדמו את המסרים ואת הערכים שצינתם בשיחתכם.
2. בחרו בכרזות להצגה בכיתות השונות והכינו פעילות מלווה שתתמקד בערכים ובמסרים המרכזיים.
3. חישבו על שיתופי פעולה בין בעלי תפקידים שונים – מורה לאמנות, למחול, לספורט, יועצת בית הספר, רכז חברתי וכו' – במטרה לשלב את הערכים ואת המסרים בכלל הפעילות הבית ספרית, להדגיש אותם ולקשר אותם לתחומי דעת נוספים.

